

Avfallsnämnden

Avfallsplan för perioden 2025-2030 - Inriktningsärende

FÖRSLAG TILL BESLUT

Nämnden föreslås besluta

att godkänna förslaget till planperiod, tidplan och tillvägagångssätt för att ta fram en ny avfallsplan för Stockholm 2025 - 2030.

Mårten Frumerie
Förvaltningschef

Sammanfattning

Avfallsnämnden har i stadens budget uppdraget att svara för de uppgifter som åligger kommunen i fråga om avfallshantering. Speciellt utpekad är bl.a. upprättande av förslag till avfallsplan. En avfallsplan är ett strategidokument för hela staden. Den innehåller mål för avfallshantering samt åtgärdsplaner för hur målen ska kunna uppnås och ska fungera som ett planeringsinstrument för avfallshantering.

Ny avfallsplan tar sin utgångspunkt i den nu gällande planen och behåller målområden men utvecklar och anpassar delmål och åtgärder efter förändrad lagstiftning, styrdokument i staden och uppdrag i budget. Planperioden föreslås vara 2025-2030.

Samråd och utställning av planen kommer att ge förvaltningar, bolag, organisationer, verksamheter, privatpersoner och andra berörda en möjlighet att komma in med synpunkter. En strategisk miljöbedömning av avfallsplanens effekter kommer att göras.

Revideringen av kommunala föreskrifter för avfallshantering kommer att ske parallellt med men oberoende av framtagandet av avfallsplanen.

Förberedande åtgärder inför planarbetet inklusive uppföljning av gällande plan har initierats under våren 2023. Arbetet med planen kommer att löpa fram till beslut i KF november 2024. Den nya avfallsplanen är tänkt att träda ikraft 1 januari 2025. Slutlayout och eventuellt tryck genomförs efter att planen vunnit laga kraft, under första kvartalet 2025.

Bakgrund

Varje kommun ska enligt miljöbalken 15:41 ha en avfallsplan som har antagits av kommunfullmäktige.

Avfallsnämnden har i stadens budget uppdraget att svara för de uppgifter som åligger kommunen i fråga om avfallshantering. Speciellt utpekat är bl.a. upprättande av förslag till avfallsplan. Utförandet av den faktiska verksamheten bedrivs inom Stockholm Vatten och Avfall AB.

Avfallsplanen är ett visions- och styrdokument för alla som bor och verkar i staden och har en viktig funktion att fylla när befolkningen växer och staden förtätas. Att planera för en väl fungerande, resurseffektiv och miljömässig avfallshantering är viktigt, och med avfallsplanen kan uppsatta mål och valda strategier tydliggöras för alla berörda parter. Även själva processen med att arbeta fram avfallsplanen erbjuder en stor möjlighet att sprida kännedomen om avfallsfrågorna och ge planen en bred förankring.

Stadens nuvarande avfallsplan gäller för åren 2021-2024.

Ärendet

Den gällande avfallsplanen har fyra huvudmålsområden:

1. Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt
2. Nedskräpningen i staden ska minska
3. Avfallshanteringen ska anpassas till människan
4. Avfallshanteringen ska vara en självklar del i stadens fysiska planering

Till respektive huvudmålsområde finns ett antal delmål samt åtgärder som bedöms bidra till att målen kan uppnås under planperioden.

Inför nuvarande planperiod gjordes en förändring i huvudmålen i det att nedskräpningsfrågor lyftes till ett eget huvudmålsområde. Detta för att spegla vikten staden lägger vid frågan likväl som lagstiftarens fokus på området. Inför kommande planarbete har inte något sådant förändringsbehov identifierats och nuvarande huvudmålsområden har från förvaltningen bedömts som väl fungerande och kunna inrymma de fokusområden som förväntas inom kommande planperiod.

Under tänkt planperiod ska omfattande förändring av avfallshanteringen i staden genomföras. Detta inkluderar driftsättning av sorteringsanläggning för matavfall och implementeringen av kommunalt insamlingsansvar för förpackningar som beslutades under 2022. Samtidigt har avfallshanteringen en betydande roll för att nå stadens klimatmål med åtgärder identifierad i stadens miljöprogram och klimathandlingsplan.

Dessa områden bedöms utgöra stor del av fokus under planperioden. Tillsammans med förändrad lagstiftning och revidering av nationell avfallsplan gör detta att fördjupningstexter och delmål behöver gås igenom och justeras. De nya bolagsdirektiven kommer också att inarbetas. Halvtidsuppföljning av gällande avfallsplan är under utförande och kommer användas som underlag för arbetet.

Längd på plan

Stockholms kommun har historiskt antagit avfallsplaner som löpt på fyra år. Jämfört med andra kommuner är det kortare än normen. I avfallsförordningen (2020:614) 9 kap 8§ regleras att avfallsplanen ska kontrolleras minst vart fjärde år och uppdateras vid behov. Det finns ingen gräns för hur långt en avfallsplan kan gälla förutsatt att denna kontroll utförs. Stockholm har tidigare valt att ta fram ny plan fullt ut med samma frekvens som föreskrivs för denna kontroll. Planer kan då iterativt utvecklas och svara upp mot stadens prioriteringar med relativt kort ledtid.

Det har dock kunnat konstateras att med så kort planlängd hinner varken SVOA eller andra berörda förvaltningar och bolag arbeta grundligt med mål och åtgärder innan det är dags att börja ta fram nästa avfallsplan. Omfattningen av arbetet innebär att ny plan behöver påbörjas redan efter att befintlig plan varit gällande två år. Det medför även risk att fokus flyttas från pågående planperiod till framtagande av ny plan och att utväxlingen på planarbetet inte blir optimalt. Den uppföljning som ska ligga till grund för ny plan görs även den med endast två års underlag.

Förvaltningen bedömer att en planlängd på sex år skulle avhjälpa de flesta av dessa brister och samtidigt inte bli oöverskådlig. I detta fall skulle det även medföra att avfallsplanen skulle gå i takt med närbesläktade styrdokument som stadens miljöprogram vilket också har mål som löper till 2030.

Framtagande

Projektet omfattar att ta fram en avfallsplan för perioden 2025-2030. Planen ska fungera både som vägvisare i det dagliga arbetet med avfallshanteringen samt som ett långsiktigt strategidokument i planeringen av den växande staden.

Framtagandet kommer att ske i flera steg och följer Naturvårdsverkets föreskrift om innehållet i en avfallsplan NFS(2022:06). Med utgångspunkt i lagstiftning, globala, nationella och regionala miljömål samt stadens miljöprogram, sätts mål upp för avfallshanteringen och åtgärdsbehov identifieras för hur dessa mål ska kunna uppnås. Måluppfyllelsen i den gällande avfallsplanen kommer att utvärderas och analyseras. Brukarundersökningar och plockanalyser av hushållens avfall kommer också att användas som underlag.

Samråd kommer att hållas med olika aktörer exempelvis länsstyrelsen, fastighetsägare, organisationer med flera. Eftersom avfallshanteringen är en viktig del av stadens infrastruktur är det också angeläget att samverka med andra förvaltningar såsom miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och trafikkontoret.

När förslaget tagit form och godkänts i avfallsnämnden ställs det ut och skickas på remiss under början av 2024. Alla som kan vara berörda av avfallsplanen har då möjlighet att lämna synpunkter på förslaget.

En miljöbedömning av avfallsplanen kommer att göras enligt miljöbalken 6:11-6:18.

Den kommunala renhållningsordningen utgörs utöver en avfallsplan även av föreskrifter för avfallshanteringen. Revideringen av föreskrifterna kommer att ske parallellt med, men oberoende av, framtagandet av avfallsplanen.

Tidplan

Uppföljning av nu gällande avfallsplan, faktainsamling	feb – jun 2023
Godkännande av inriktningsbeslut i avfallsnämnden	jun 2023
Samråd och revidering av mål, nulägesbeskrivning	jun – dec 2023
Godkännande av förslag till avfallsplan i avfallsnämnden	feb 2024
Utställning och formellt samråd	feb – mar 2024
Sammanställning av inkomna remissvar och revideringar	apr- maj 2024
Godkännande av avfallsplan i Avfallsnämnden	jun 2024
Behandling av avfallsplanen i KS/KF	sep - nov 2024
Godkännande i KF	nov 2024
Ikraftträdande*	1 jan 2025

*Slutlayout och kommunikation av planen efter att denna vunnit laga kraft.

SLUT